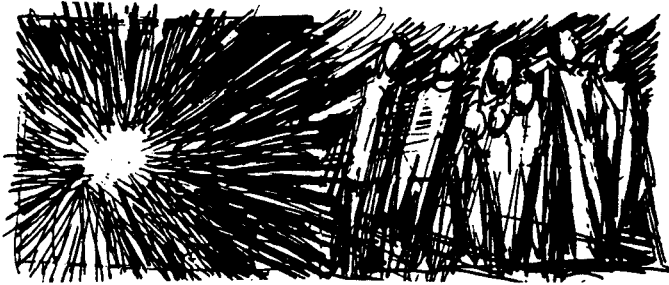

Liturgie voor de online viering van donderdag 31 december 2020, 19.30 uur, Oudjaar

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Lector: Menso Bosma

Orgel: Marjan Klein

Thema: Soms breekt uw licht in mensen door onstuitbaar zoals een kind geboren wordt (Lied 493)

Protestantse
Kerk

Protestantse gemeente te IJsselstein

- De Paaskaars brandt
- Orgelspel vooraf
- Welkom door de voorganger

*We staan op de drempel van oud en nieuw.
En 2020 is een jaar dat ons zal heugen.
In vele opzichten.*

*Door de vijandigheid van het coronavirus
en door de aanpak ervan
denken mensen terug aan oorlogstijd.
Denken mensen aan verzet,
aan verlies van vrijheid.
Ik zal daar bij stil staan.*

*Het is donker.
Als je terugkijkt.
En als je vooruit denkt.*

Maar toch stamelen we:

*“Soms breekt uw licht
in mensen door, onstuitbaar
zoals een kind
geboren wordt.”*

(Lied 493)

*Daar kijken we naar uit.
Op de drempel van de jaarwisseling.*

*Op de drempel van deze dienst.
Laten we stil worden
en ons toewijden.*

AAN HET BEGIN

- Toewijding door stil gebed en kort orgelspel
- We gaan staan
- Groet en Bemoediging
- Er wordt voor ons gezongen: intochtlied: Psalm 90:1 en 8
- Gebed aan het begin

*Here God,
de mens van uw hart
hebt u verwekt
midden onder ons,
Jezus Christus,
als een licht ons vooruit,
als een teken ons gegeven,
als het verlossende woord.*

*Zullen wij ook vandaag nog
in Hem uw beeld en gelijkenis lezen?
Geef, dat wij Hem vinden
en herkennen in elkaars ogen,
Hem weerspiegelen
als licht voor allen.
Amen.*

(Sytze de Vries, *Bij gelegenheid 1*, p. 131)

- We gaan zitten
- Er wordt voor ons gezongen: Lied 444:1, 2 en 4
- Smeekgebed, besloten met het voor ons gezongen Lied 598 (2x)

*O God,
laat uw licht schijnen
om te bemoedigen en tot rust te brengen
wie angstig en onzeker zijn
vanwege alles in deze tijd en op onze aarde,
voor wie overspannen en depressief is.*

*Laat uw licht schijnen
om te vertroosten
wie verstoten en verlaten zijn,
wie lijden aan de hardheid van het leven,
wie tussen mensen worden vermalen.*

*Laat uw licht schijnen,
om te ontmaskeren
de grote monden en de dure woorden
die kille harten verbergen.*

Laat uw licht schijnen

*om te verhelderen
wie in zichzelf verdwalen
en stikken in de vele vragen.*

*Breek door met uw licht,
ook wanneer wij U verduisteren.
Daarom smeken we en wordt er voor ons gezongen:*

(naar Sytze de Vries, *Bij gelegenheid 1*, p. 64)

Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft,
vuur dat nooit meer dooft (2x)

- Er wordt voor ons gezongen: een loflied: Lied 482:1 en 3

DIENST VAN HET WOORD

- Gebed om de opening van het Woord

*Wij staan in het licht
dat door U is ontstoken:
geboren is ons uw kind,
uw zoon,
gegeven is ons uw Woord;
breek door met uw licht
in onze harten, God,
en laat dat uitstralen
in verhelderende woorden,
in verwarmende daden,
want U bent voor ons allen
een heilzame God.
Dat bidden we u voor ons hier in de kerk,
maar ook voor ieder
die op andere manieren met ons verbonden is.
Amen.*

- Schriftlezing: Jesaja 9:1-6 (NBV)

¹Het volk dat in duisternis ronddoelt
ziet een schitterend licht.

Zij die in het donker wonen
worden door een helder licht beschenen.

²U hebt het volk weer groot gemaakt,
diepe vreugde gaf u het,
blijdschap als de vreugde bij de oogst,
zij jubelen als bij het verdelen van de buit.

³Het juk dat op hen drukte,
de stok op hun schouder, de zweep van de drijver,
u hebt ze verbrijzeld, zoals Midjan destijds.

⁴Iedere laars die dreunend stampte
en elke mantel waar bloed aan kleeft,
ze worden verbrand, een prooi van het vuur.

⁵Een kind is ons geboren,

een zoon is ons gegeven;
de heerschappij rust op zijn schouders.
Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman,
Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.
⁶Groot is zijn heerschappij,
aan de vrede zal geen einde komen.
Davids troon en rijk zijn erop gebouwd,
ze staan vast, in recht en gerechtigheid,
van nu tot in eeuwigheid.
Daarvoor zal hij zich beijveren,
de HEER van de hemelse machten.

- Er wordt voor ons gezongen: Lied 460:1 en 6
- Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Ik heb u vast al eens eerder verteld, dat ik door mijn ouders ben opgevoed met aandacht voor wat er in de Tweede Wereldoorlog gebeurde. De ervaringen van mijn vader speelden mee. En mijn moeder hield van lezen en wees de weg in de literatuur. Mede daardoor wordt je op een spoor gezet en raak je geïnteresseerd. Al ben ik en blijf ik van na de oorlog.

In het voorjaar, in de eerste weken van wat we nu noemen de eerste Lock down, was ik er erg mee bezig. Met een vergelijking tussen de tijd van toen in de Tweede Wereldoorlog en de tijd van nu. Is het nazisme net zo'n soort vijand als het coronavirus? Met alle angst, onzekerheid en twijfels. Met de duistere machten die je in bedwang houden. Voor mij speelde extra mee, dat ik me afvroeg: wat wordt er van mij als voorganger verwacht? Heb ik niet extra verantwoordelijkheid als het gaat om het vasthouden van de gemeente; om het bezoeken van mensen? Juist ook van degenen die besmet zijn? Net als in oorlogstijd collegae risico's liepen bij het in opstand komen tegen de bezetter; bij het benoemen van wat er tot in de grond fout is aan de nazi-ideologie en de vernietiging van Joden, zigeuners, homo's en anderen. Het gaf me stress en onzekerheid. Enerzijds mijn gezin dat ernstig bezorgd was om hun vader. Ik besepte, dat ik tegen de risicogroepen aan zat met mijn lichamelijke conditie. Anderzijds de verantwoordelijkheid vanuit je ambt. Het was zwaar daar een goede weg in te vinden. En ik dank de mensen om me heen voor het begrip en de bemoediging. En de ziekenhuispastores die bezoeken aan gemeenteleden soms overnamen op de corona afdelingen.

Je merkte, dat ook anderen in deze coronatijd de verbinding maakten met de oorlog. Ik denk: vaak mensen die de oorlog niet aan den lijve hebben meegemaakt. Dat maakt op zich al, dat je voorzichtig moet zijn in je vergelijkingen. Maar taal en beeldspraak worden nogal eens aan de Tweede Wereldoorlog ontleend.

Ik zag het in de kranten en op TV en ik las er over in de sociale media die ik volg. En heftig genoeg – ook op mijn eigen tijdlijn; van mensen die ik ken en waar ik ooit mee in contact kwam via bijv. Facebook. Dan gaat het om de reacties van mensen op het beleid van de regering. Om de kritiek op de mainstream media. Om het venijn naar mensen als Bill Gates en onze ministers. Ik heb teksten en afbeeldingen zien langs komen die ik hier niet wil noemen of laten zien. Maar ik gruw er van. Het beeld dat er uit naar voren komt, is dat deze partijen doelbewust aansturen op een bezetting van ons land. Op een onder de duim krijgen van Nederland, ja zelfs van de hele wereld. Onze samenleving in de tang genomen. En wij allemaal onze vrijheid kwijt. Eén groot plan van onderwerping. En de mondkapjes als muilkorven zodat we niks meer in te brengen hebben. Het levert totaal ongeloofwaardige complottheorieën op. En afschuwelijke verwijzingen naar degenen die vanuit hun verantwoordelijkheid met vallen en opstaan hun stinkende best doen om het virus te

lijf te gaan. En door met z'n allen een stap terug te doen of een stap op de plaats te maken, juist hopen zo snel mogelijk stappen vooruit te doen.

In het *Algemeen Dagblad* stond 21 december een interview met een oudere man die de oorlog wél zelf had meegemaakt. Het gesprek was naar aanleiding van zijn ingezonden brief. Het gaat om Bruno de Vries, uit Eerbeek en hij is 84 jaar.

Hij legt uit hoe de mensen in de Tweede Wereldoorlog zelfs vijf jaar in Lock down zaten. En dan klagen wij over vijf weken! Er waren indertijd geregeld zeer angstige situaties. Bijv. als er een razzia op komst was. Of als je alleen maar achter verduisterde ramen mocht samen komen – in stilte, met amper licht en avondklok. Een bruiloft vieren was vrijwel onmogelijk. En er waren bijna geen communicatiemiddelen. Al helemaal niet de mogelijkheden die we vandaag de dag hebben. Dus houd je aan alle regels om het virus in te dammen. Wat is vijf weken nu vergeleken met vijf jaar...

Er is van alles te zeggen over de aanpak van de regering en andere betrokkenen. Maar het past om eerst te beginnen met respect en een luisterend oor, voor je je gal spuwt. Dat zeg ik eigenlijk al niet goed. Beter is: uit je kritiek op een opbouwende, opbeurende manier. Eentje die verbindt en draagvlak vergroot in plaats van polariseert en uit elkaar drijft. En dan mag ieder zijn vragen stellen, zijn opmerkingen maken. Dan worden we er met z'n allen beter van.

Ik ben geen viroloog, arts, verpleegkundige, enz. Toch kun je als niet-deskundige best je vragen stellen en je kanttekeningen maken. Maar ken je plek; weet je rol.

Ik ben verder ook geen verzetsheld als Bonhoeffer of anderen.

Wat ik dan wel kan? Waar ik ook vanavond iets mee kan betekenen? Ik ben predikant, pastor, theoloog. Of met een schitterend woord dat ik onlangs ergens tegen kwam: ik ben HOOPverlener. En dan vind ik vanavond Jesaja aan mijn zij. Ook hij is zo'n HOOPverlener. Juist ook in moeilijke tijden.

Het gedeelte van Jesaja 9 komt uit een sfeer van oorlog en verzet. Daarom ook mijn mijmeringen tot nu toe. En die sfeer is donker en onheilspellend. Net als onze situatie met een rondwarend duister virus dat ons bang maakt.

Jesaja staat tegenover de koning van Juda, tegenover Achaz, de vorst van het zuidelijke Koninkrijk. Achaz heeft een verzoek gehad van de koning van Israël, vorst van het noordelijke rijk. En tegelijk een verzoek van de vorsten van Aram. Aram is de Bijbelse naam van de regio waar nu Syrië ligt. Het verzoek bestaat uit om mee te strijden tegen Assur, de grootmacht van die dagen. Jesaja adviseert Achaz om dat niet te doen. Maar tegenover die grootmacht juist op de nabijheid van God te vertrouwen. Achaz slaat de goede raad in de wind. En hij gaat in zee met de vreemde machthebber. We zitten in de jaren 735-732 voor Christus. De keus van Achaz pakt totaal verkeerd uit. Juda wordt bezet. Het volk, in elk geval de top laag ervan, wordt weggevoerd, gedeporteerd naar Assyrië. Dat betekent Lock down in Juda. En even goed Lock down in Assyrië voor wie daarheen is afgevoerd. En dat is pikdonkere duisternis. Daarmee zeg ik het kort en krachtig. Het is echt geen pretje om in die omstandigheden te verkeren.

Jesaja is ook, zeg maar, predikant. Hij is net als ik een HOOPverlener. Hij weet van hoop. Van licht. Van toekomst. Van blijdschap en vreugde. En het komt van God.

Het volk verkeert in duisternis, doolt doelloos rond. Maar er komt redding in de nacht en de nevel. Er komt licht in de diepste donkerte.

God bevrijdde Israël van het juk van Egypte. En neemt nu de verdrukking door de Assyriërs van de schouders. De Assyrische soldatenlaars die dreunend stampen en de mantel in bloed wentelt – ze zullen een prooi van het vuur worden.

En God komt in een kind. Een koning. Een koning in de lijn van David. Naar Egyptisch gebruik krijgt hij verschillende troonnamen. We horen klinken: Wonderbare raadsman, Goddelijke held,

Eeuwige vader, Vredevorst. Namen die ook iets zeggen over wat je mag verwachten van deze koning. Het zijn woorden die ook zijn taak, zijn verantwoordelijkheid invullen.
En dat heeft betekenis voor de mensen die in donkere onderdrukking en chaos leven in Assyrië.
En het zegt iets tot mensen van vandaag. Tot ons. Die in neerdrukkende angst leven van het virus.
En voor wie het pikdonker is.

Er is belofte en verwachting in een politiek moeilijke situatie. En in persoonlijk lastige omstandigheden. Jesaja spreekt woorden van bemoediging. Van hoop.
En die woorden hebben hun zeggingskracht ook in onze dagen. Nog steeds. De woorden van Jesaja hebben de tijden getrotseerd. En God is gekomen. Steeds weer.
Wat je vandaag meemaakt is niet alleen bepalend voor de toekomst. Wie het kleed van de verwachting aandoet, zal niet berusten in angst die de mensen klein maakt. Maar je bent de mensen nabij in hun angst en donkerheid. Bemoedigt en bevrijdt hen. Je verleent HOOP. Je brengt licht. Want:

*Soms breekt uw licht
in mensen door, onstuitbaar
zoals een kind
geboren wordt.*

(Lied 493)

Het wordt zichtbaar in het kindeke Jezus.

(Verlangen)

*Diep in mij koester ik een licht,
een onuitwisbaar vergezicht,
dat steeds weer mijn verlangen voedt
en mij de morgen open doet.*

*Reikhalzen naar wat komen gaat,
naar wat voorbij de einder staat,
dat levenslange pelgrimsloot,
dat is het leven met mijn God.*

*Vaak wankelt onderweg dit licht
en raken doel en zin uit zicht.
Dan vind ik mensen op mijn weg
waarin hij mij nieuw vuur toezegt.*

*Is God een stem, nog nooit gehoord,
de hemel een versleten woord,
als mij mijn angst het zicht ontzegt
dan wijst de liefde mij de weg.*

*De fakkel van dit vergezicht
is doorgegeven als een licht
dat wankel brandt in weer en wind
maar in een Kind beschutting vindt.*

*Fel is het opgelicht in hem,
God kreeg in al zijn woorden stem.*

*Hij straalde van barmhartigheid,
verbrandde aan zijn vurigheid.*

(Sytze de Vries, *De mens in het Kind*, p. 7)

Amen.

- Meditatief moment: orgelspel
- Er wordt voor ons gezongen: Lied 498:1 en 2

DIENST VAN HET ANTWOORD

- Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

*Here God,
soms breekt uw licht
in mensen door, onstuitbaar
zoals een kind
geboren wordt.*

*We danken voor Jezus Christus,
onder ons geboren,
kind onder kinderen,
mens onder mensen.
Dank voor deze zon, deze ster.
Dank voor dit licht in ons duister.*

*Gedenk de mens
die wordt genoemd uw kind
uw koninkrijk,
uw licht.
Geen duisternis
heeft ooit hem overmeesterd.
Gedenk ons die als hij
geboren zijn, eens en voorgoed,
die uit zijn mond
uw naam hebben gehoord
die moeten leven
in de schaduw van de dood
hem achterna.*

*God met ons, Immanuël,
die de geschiedenis met ons deelt,
die verdrukt wordt in onze verdrukking
en gebukt gaat onder onze schuld,
U roepen wij aan.*

*Wonderbare Raadsman,
die door uw heldere woorden
een baan van licht gewezen hebt
aan allen die ten einde raad zijn,
U roepen wij aan.*

Sterke God,

*die door uw zachte krachten
ons zwakke mensen wilt bevrijden
uit de greep van de doodsvijand,
U roepen wij aan.*

*Eeuwige Vader,
die uw oog niet van ons afhoudt,
die uw handen naar ons uitsteekt
en ons opneemt in uw hart,
U roepen wij aan.*

*Vorst van de vrede,
die een wereld blijft beogen
waarin mensen voor elkaar bestaan
en hun vijanden met vrede groeten,
U roepen wij aan.*

*Here God,
er is in het voorbije jaar heel veel gebeurd.
Er is onnoemlijk veel gevraagd van allerlei mensen.
Er waren ook fijne, mooie, plezierige, goede dingen.
Daar danken we u voor.
Maar ze worden overschaduwd
door angst en dood.
En nu staan we voor een nieuw jaar.
Vol spanning en onzekerheid.
Vol zorgen en met veel vragen.
Houd ons vast de drempel over en daarna!
En zet ons in het licht,
úw licht,
elke dag wéér
en de nachten door.*

Stil gebed

Onze Vader

*Onze Vader die in de hemelen zijt,
uw Naam worde geheiligd;
uw Koninkrijk kome;
uw wil geschiede
gelijk in de hemel alzo ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood,
en vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren,
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze.
Want van u is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.
Amen.*

- Inzameling van de gaven:

1. Een beter leven voor vluchtelingen kinderen in Griekenland

2. Het werk van ons College van Kerkrentmeesters

Omdat we niet kunnen collecteren in de eredienst vragen we u om uw collecte digitaal bij te dragen. We doen dat in het volle besef van onzekerheden bij gemeenteleden, ook op financieel gebied. Drie manieren om uw bijdrage te doen:

- U kunt uw bijdrage overmaken op de rekening van het College van Diakenen:
NL43RABO0159278325 t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente IJsselstein

Wij danken u van harte voor uw gift!

Namens het College van Diakenen en het College van Kerkrentmeesters:
Jannie Schimmel en Daniëlle van den Houten.

AAN HET EINDE

- Er wordt voor ons gezongen: slotlied (staande): Lied 90A:1 en 6
- Uitzending

*Een schoot van ontferming is onze God.
Hij heeft ons gezocht en gezien
zoals de opgaande zon aan de hemel.
Hij is ons verschenen toen wij in
duisternis waren, in schaduw van dood.
Hij zal onze voeten richten
op de weg van de vrede.
(Lied 158b)*

- Zegen

Met de slagkracht van het geloof

*De Heer zegent ons,
met het licht van zijn aanwezigheid
dat elke duisternis verjaagt,
en onze angsten overbodig maakt.*

*De Heer zegent ons,
opdat wij elkaar tot zegen zijn
met liefdevolle handen,
en een luisterend hart.*

*De Heer zegent ons,
met open ogen
en moedige schreden,
om plaats te maken voor zijn vrede.*

*De Heer zegent ons,
zodat wij leren hopen
tegen alle hopeloosheid in,
met de slagkracht van het geloof.*

(Alfred C. Bronswijk, *Ladders naar de hemel*, p. 105)

- Er wordt voor ons gezongen: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)
- Orgelspel